

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/14/2015
Identifikačné číslo spisu:	1011200567
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1011200567.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Ľubici Filovej, právnej veci navrhovateľov: 1./ C.J., nar. XX.XX.XXXX, 2/ A. S.J., 3/ C. K. nar. XX.XX.XXXX, navrhovatelia 1/-3/ bytom B. P. XXX, D., 4/ A. M.W., bytom S. č. X, Y, všetci zastúpení JUDr. Jánom Jurčom, advokátom z Bardejova, Štefánikova 87, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o opravnom prostriedku pôvodného navrhovateľa L. K., zomrelom XX.XX.XXXX, proti rozhodnutiu odporkyne č. 10350-3/2011-BA zo dňa 23.02.2011, na odvolanie navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 05.11.2014, č. k. 4Sp/113/2012-86, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. novembra 2014, č. k. 4Sp/113/2012-86 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne 10350 3/2011-BA zo dňa 23. februára 2011 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľom v 1/-4/ rade náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil pôvodným navrhovateľom L.J. napadnuté rozhodnutie odporkyne č. 10350-3/2011-BA zo dňa 23.02.2011 v právnej veci posúdenia nároku na úrazovú rentu a navrhovateľom 1/-4/ náhradu trov konania nepriznal. Pôvodný navrhovateľ L.J. zomrel dňa XX.XX.XXXX. Podaním doručeným krajskému súdu 27.11.2012 vstúpili do súdneho konania právny nástupcovia - navrhovatelia v 1-4 rade, manželka a deti pôvodného navrhovateľa, ktorí splnomocnili na zastupovanie v súdnom konaní advokáta JUDr. Jána Jurča.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že pôvodný navrhovateľ utrpel poškodenie zdravia v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 20.08.2009 vzniknutého v Českej republike. Pôvodný navrhovateľ bol migrujúci zamestnanec. Napadnutým rozhodnutím odporkyňa v zmysle § 179 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla tak, že navrhovateľ (L.J.) nemá podľa § 88 a § 110 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nárok na úrazovú rentu a to z dôvodu, že zamestnávateľ navrhovateľa, t.j. spoločnosť EGEM, s.r.o. IČO: 44 193 653 sa celkom

zbavil zodpovednosti za poškodenie zdravia v zmysle § 196 ods. 1 písm. a/ zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce tak, ako je to uvedené v § 110 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Po oboznámení sa s pripojeným administratívnym spisom odporkyne krajský súd bez doplnenia dokazovania zistil, že zamestnávateľ pôvodného navrhovateľa oznámil odporkyni (oznámenie poisťnej udalosti zo dňa 28.07.2010) poisťnú udalosť - pracovný úraz pôvodného navrhovateľa zo dňa 20.08.2009, ktorý vyšetrovala Polícia Českej republiky a OIP. V predmetnom oznámení je v súlade s vykonaným šetrením uvedené, že pôvodný navrhovateľ vlastnou neopatrnosťou porušil pracovnoprávne predpisy a normy (§ 106 ods. 4 písm. d/ zákona č. 262/2006 Sb. Zákonník práce, ČSN EN 50 110 - ed. 2 čl. 6.4.1.6 práce v blízkosti živých častí) a nerešpektoval predpisy a pokyny k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ďalej len „BOZP“), s ktorými bol dostatočne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie boli zo strany zamestnávateľa sústavne vyžadované a kontrolované. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v rozsahu podaného návrhu krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne je zákonné a vecne správne a že námietky vznesené pôvodným navrhovateľom nie sú dôvodné a nemôžu viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Poznamenal, že v zmysle platnej legislatívy nie je v kompetencii odporkyne a ani konajúceho správneho súdu rozhodovať o tom, či sa zamestnávateľ dôvodne alebo nedôvodne zbavil zodpovednosti za vznik pracovného úrazu. Pozornosti krajského súdu neušlo, že na Okresnom súde Bratislava IV prebieha od 08.09.2011 (po vydaní napadnutého rozhodnutia odporkyne) konanie o určenie, že u pôvodného navrhovateľa ide o pracovný úraz. Podľa názoru krajského súdu mal pôvodný navrhovateľ postupovať tak, že v priebehu konania o úrazovú rentu podať určovaciu žalobu, túto skutočnosť oznámiť odporkyni a súčasne požiadať o prerušenie konania o nároku na úrazovú rentu.

Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, lebo navrhovatelia v konaní úspešní neboli.

Rozsudok krajského súdu napadli navrhovatelia 1/-4/ včas podaným odvolaním namietajúc nesprávne právne posúdenie veci. Podľa navrhovateľov odporkyňa pri druhotnom rozhodnutí vychádzala len z oznámenia zamestnávateľa EGEM s.r.o. Bratislava, ktorý po zohľadnení zavinenia poškodeného pôvodného navrhovateľa v rozsahu 100% určil rozsah svojej zodpovednosti 0% s poukazom na § 196 ods. 1 Zákonníka práce aj napriek tomu, že pôvodný navrhovateľ namietal mieru zavinenia. Na základe zistenia, že na Okresnom súde Bratislava IV prebieha konanie pod sp. zn. 22Cpr 1/2011, mohol krajský súd podľa názoru odvolateľov konanie o preskúmanie rozhodnutia odporkyne prerušiť z úradnej povinnosti. Odvolaciemu súdu tak navrhli rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie. Uplatnili si náhradu trov celého konania.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny. Poukázala na relevantné dôkazy, z ktorých vyplýva, že poškodenému nevznikol nárok na úrazovú rentu z dôvodu, že jeho zamestnávateľ sa úplne zbavil svojej zodpovednosti na vzniku pracovného úrazu poškodeného zo dňa 20.08.2009. Sociálnej poisťovni zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva možnosť preskúmavania a rozhodovania o miere zavinenia poškodeného na vzniku pracovného úrazu. Rozsah zodpovednosti na vzniku pracovného úrazu, určený zamestnávateľom je pre Sociálnu poisťovňu záväzný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania (§ 250l ods. 2 a § 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Predmetom preskúmania bolo rozhodnutie odporkyne zo dňa 23. februára 2011, ktorým bol podľa § 88 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zamietnutý nárok pôvodného navrhovateľa na úrazovú rentu.

Z obsahu spisov odvolací súd zistil, žiadosť o priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona o sociálnom poistení bola s pôvodným navrhovateľom spísaná 03.11.2010 na Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava, odbor úrazového poistenia. V administratívnom spise odporkyne sa okrem iných dokladov nachádza aj Oznámenie poistnej udalosti k úrazovému poisteniu podľa § 231 ods. 1 písm. h/-j/ zákona o sociálnom poistení. Oznámenie vyhotovil zamestnávateľ pôvodného navrhovateľa EGEM s.r.o. dňa 28.07.2010.

Medzi účastníkmi konania bolo sporné určenie rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa a poškodeného na porušení § 196 ods. 1 Zákonník práce. Sociálna poisťovňa nie je oprávnená rozhodovať o tom, či úraz je pracovným úrazom.

Zákon č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.") vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia (§ 1).

Podľa § 88 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len „pokles pracovnej schopnosti") a nedovŕšil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie.

V priebehu súdneho konania v prejednávanej veci Okresný súd Bratislava IV žiadal informáciu od krajského súdu, v akom štádiu je konanie vedené pod sp. zn. 4Sp/113/2012. Súčasne bolo krajskému súdu doručené uznesenie tohto súdu č. k. 22Cpr/1/2012-243 zo dňa 18.12.2013, ktorým bolo prerušené konanie „o určenie, že u žalobcu (pôvodného navrhovateľa poznámka odvolacieho súdu) ide o pracovný úraz" do právoplatného skončenia veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 4Sp/113/2012.

Podľa § 195 ods. 1 zákona č.311/2001 Z. z. (Zákonník práce) ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.

Pokiaľ mal krajský súd preukázateľne zistené, že na Okresnom súde Bratislava IV prebieha súdne konanie „o určenie, že u žalobcu ide o pracovný úraz", napriek tomu, že tento návrh bol okresnému súdu doručený až po vydaní preskúmaného rozhodnutia dňa 08.09.2011, bolo potrebné na túto právnu skutočnosť prihliadnuť z dôvodu, že odporkyňa nemá právo pri spornom vzniku pracovného úrazu žiadateľa o úrazovú rentu preskúmať mieru zavinenia žiadateľa o úrazovú rentu. Na základe úrazového poistenia Sociálna poisťovňa rozhoduje o priznaní úrazových dávok len v prípadoch preukázania poškodenia zdravia v dôsledku pracovného úrazu.

V zmysle § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol iný príslušný orgán, je organizačná zložka Sociálnej poisťovne takýmto rozhodnutím viazaná; inak si organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že Sociálna poisťovňa si na základe predložených dokladov o určitej otázke úsudok urobiť môže, nemá však takú povinnosť a nie je ani povinná vykonávať vyčerpávajúce dokazovanie.

Pokiaľ zákonodarcu hovorí o podnete na začatie konania príslušného orgánu, pod takým podnetom je

potrebné považovať najmä podnet na účely iného správneho konania. Konanie o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, totiž podľa § 80 písm. c/ OSP možno začať len na základe návrhu na začatie konania (žaloby), nie je možné začať ho z podnetu, ex offo. Sociálna poisťovňa nie je legitimovaná na podanie takej určovacej žaloby, bolo však povinnosťou o práve podať určovaciu žalobu účastníka poučiť a určiť mu k tomu lehotu a až po márnom uplynutí tejto lehoty pokračovať v konaní a o spornej otázke si urobiť úsudok.

Z uznesenia Okresného súdu Bratislava IV č. k. 22Cpr/1/2011-243 zo dňa 18.12.2013 je tak preukázateľne zistené že pôvodný navrhovateľ návrhom doručeným okresnému súdu 08.09.2011 požiadal súd o určenie, či úraz, ktorý utrpel 20.08.2009 v pozícii migrujúceho zamestnanca v Českej republike je pracovným úrazom. Rozhodnutie okresného súdu v prebiehajúcom konaní je pre vznik nároku na úrazovú dávku rozhodujúce.

Keďže odporkyňa nie je orgánom, ktorý by bol oprávnený rozhodnúť o okolnostiach zodpovednosti za vznik pracovného úrazu, či k poškodeniu zdravia L. K. došlo následkom pracovného úrazu (na také rozhodnutie je oprávnený iba súd v civilnom súdnom konaní) a vzhľadom na to, že úsudok odporkyne podľa § 198 ods. 1 vety za bodkočiarkou zákona č. 461/2003 Z. z. pre prebiehajúce súdne konanie vo veci pracovného úrazu pôvodného navrhovateľa bol predčasný, odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne nebolo vydané v súlade so zákonom.

Súd v správnom súdnictve, ktoré je osobitným druhom konania, upraveným v Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, nie je oprávnený nahrádzať rozhodnutie súdu, ktoré môže byť vydané len v civilnom súdnom konaní.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne nie je súladné so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3, veta prvá OSP zmenil a preskúmané rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 151 ods. 1 OSP. Právny zástupca navrhovateľov v 1./-4./ rade v odvolaní proti rozsudku krajského súdu a ani najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia trovy nevyšiel, preto súd navrhovateľom ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.